

2002-11-12

02-472-2002

Avdelningsdirektör Magnus Rentzhog
Kommerskollegium
Box 6803
113 86 STOCKHOLM

**Svar på ”Remiss: Svenskt bud i GATS-förhandlingarna”
(dnr 115-2446-2002)**

Ovan rubricerade dokument redovisar bl.a. de krav som 21 länder ställt avseende utökning av de tjänstehandelsområden som ingår i avtalet. *Kungl. biblioteket* och *Svensk Biblioteks förening* vill i korthet anföra följande synpunkter.

Det är tveklöst så att en del av de krav som ställs på Sveriges regering på ett eller annat sätt berör offentliga bibliotek. Här finns krav inte bara med avseende på sektor 10 C. ”Libraries, archives, museums and other cultural services”, men också på sektor 5 C. ”Higher Education”, vari universitets- och högskolebiblioteken givetvis ingår, och 2 C. ”Telecommunications Services”, som bl.a. innefattar underavdelningen ”Online data base storage and retrieval”.

I Sverige har det länge ansetts vara viktigt för en väl fungerande demokrati att medborgarna har allmän, och i princip gratis, tillgång till goda bibliotek.

Hur detta skall åstadkommas är delvis en annan fråga. Vi anser dock att det finns påtaglig risk för att en konkurrensutsättning enligt GATS skulle urholka bibliotekens kvalitet. Både privatisering och upphandling av offentlig verksamhet innebär att det offentliga förlorar en del av sitt inflytande över hur verksamheten bedrivs. Dessutom finns det formuleringar i GATS som lätt skulle kunna användas för att stämpla kvalitetskrav som handelshinder.

På högskoleområdet skulle ett större privat inslag sannolikt bli till ett hot mot bibliotekens allmänna tillgänglighet och mot den långtgående bibliotekssamverkan vi så länge varit stolta över. Och det i ett läge när t.ex. den expanderande distansutbildningen ställer nya och ökade krav på tillgänglighet och samarbete.

Vad beträffar sektorn 2 C. kan konstateras att online-tjänster numera ingår som ett oerhört viktigt inslag i varje modernt biblioteks verksamhet. Man kan också konstatera att offentliga bibliotek som med allmänna medel utvecklat sådana tjänster redan utsatts för påtryckningar från privata intressenter som stämplat dessa initiativ som ”illojal konkurrens”.

Statsråden Pagrotsky och Ulvskog har offentligt (t.ex. i tidskriften bis 4/01) uttalat sin och regeringens beslutsamhet att hålla de offentliga biblioteken utanför GATS. Detta är en alldeles utmärkt ståndpunkt som KB och Svensk Biblioteksförning till fullo delar.

Med vänlig hälsning

Kjell Nilsson

Chef för BIBSAM (Kungl bibliotekets avdelning för nationell samordning och utveckling) och tillika företrädare för Svensk Biblioteksförning i frågor rörande GATS

Bilaga

Nilsson, Kjell. WTO, GATS och hoten mot de offentliga biblioteken.
Ikoner 5/2002.